

ประเด็นคำถาม – คำตอบ

เกี่ยวกับคู่มือ Eco-efficiency

การสัมมนาชี้แจงคู่มือการประเมินประสิทธิภาพเชิงนิเวศเศรษฐกิจ (Eco-efficiency)

ประจำปี ๒๕๖๕ ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์

ในวันพฤหัสบดีที่ ๑๗ มีนาคม ๒๕๖๕ เวลา ๑๓.๐๐ น. – ๑๖.๓๐ น.

๑. ในแง่ของสถาบันการเงิน การใช้แนวคิดตลอด Life Cycle หมายถึง ครอบคลุมลูกค้าที่ให้สินเชื่อ ใช่หรือไม่ หากใช่จะเก็บข้อมูลได้อย่างไร

ตอบ สำหรับสถาบันการเงิน ในการให้สินเชื่อส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมอย่างมีนัยสำคัญ เนื่องจากสินเชื่อที่ได้สามารถนำไปทำกิจการที่อาจสร้างผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมแตกต่างกัน ดังนั้น ทางสถาบันการเงิน ควรมีการพิจารณาผลกระทบ และ/หรือ ประเด็น Eco-efficiency ในส่วนนี้ด้วย โดยควรทำให้คุณค่าที่สร้างได้เพิ่มขึ้น และผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมลดลง ซึ่งจะส่งผลกับการพัฒนาประสิทธิภาพเชิงนิเวศเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศ สำหรับการเก็บข้อมูลขึ้นกับสูตรว่าคุณค่า (สูตรตัวบน) คืออะไร เกี่ยวข้องกับลูกค้าสินเชื่อประเภทไหนบ้าง พิจารณาว่าปล่อยสินเชื่อไปแล้ว ลูกค้านำเงินสินเชื่อดังกล่าวไปดำเนินกิจกรรมในมุมใด ก๊าซเรือนกระจกที่เกิดจากการดำเนินกิจกรรมของลูกค้าไม่ควรก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมสูง ควรพิจารณาว่าเมื่อจะดำเนินกิจกรรมใดๆ ก็ควรบริหารจัดการให้ตัวคุณค่า (สูตรตัวบน) เพิ่มขึ้น ในขณะที่ทำให้ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม (สูตรตัวล่าง) ลดลงได้ด้วย ก็จะเป็นประโยชน์ต่อประเทศ ทั้งนี้ สำหรับหลักเกณฑ์และข้อกำหนดต่างๆ สำหรับสถาบันการเงินในส่วนนี้ คณะอนุกรรมการสนับสนุนการประเมินผลด้านประสิทธิภาพเชิงนิเวศเศรษฐกิจของรัฐวิสาหกิจ จะมีการหารือและกำหนดให้เหมาะสมและเป็นประโยชน์กับองค์กรต่อไป

๒. กรณีที่มีตัวชี้วัดหลายคุณค่า สามารถรวบรวมกันได้อย่างไร

ตอบ ตัวชี้วัดด้านคุณค่าที่กำหนด อาจมีหลายด้านเพื่อให้ครอบคลุมกับพันธกิจขององค์กร ซึ่งจะต้องสอดคล้องกับค่าคาร์บอนฟุตพริ้นท์ขององค์กรที่นำมาใช้เป็นผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้ ในการนำคุณค่ามารวมกัน อาจมีหลากหลายวิธีการ เช่น การจัดทำให้เป็น ค่าไร้หน่วย หรือการจัดทำการเปลี่ยนหน่วยคุณค่าให้สามารถรวมกันได้ หรืออาจมีการเลือกการถ่วงน้ำหนักค่า ต่างๆ โดยขึ้นกับวิธีการนำเสนอและบริบทขององค์กร ทั้งนี้ ขอบเขตความครอบคลุมของสูตรตัวบน กับสูตรตัวล่างต้องครอบคลุมเหมือนกันในปีแรก อาจเลือกตัวที่สำคัญที่สุดมาก่อน และควรมีแผนว่าจะทำให้ครบในปีใด

๓. ภาวะโลกร้อน หรือ Global Warming เป็นสาเหตุให้เกิดความแปรปรวนกับปรากฏการณ์ต่างๆ หรือ Climate Change แต่ในคู่มือใช้คำว่า ภาวะโลกรวน (Global warming) จึงอยากสอบถามเพื่อความเข้าใจที่ถูกต้องครับ

ตอบ ความหมายเดียวกัน ระหว่างภาวะโลกร้อน และภาวะโลกรวน ปัจจุบันในประเทศไทย เรียกว่า ภาวะโลกรวน ครอบคลุมถึงความผิดปกติของสภาพภูมิอากาศ ไม่ว่าจะเป็นภัยพิบัติธรรมชาติมากมายที่เกิดขึ้น ตั้งแต่ ฝนหลงฤดู พายุถล่ม ไฟป่า คลื่นยักษ์ พายุหิมะ ธารน้ำแข็งละลาย น้ำทะเลยกระดับสูงขึ้น สาเหตุสำคัญเกิดจาก “ภาวะเรือนกระจก” (Greenhouse Effect) ที่มีปริมาณมหาศาลสะสมในชั้นบรรยากาศ

๔. หากตัวชี้วัดตัวบนไม่มีหน่วย ตัวล่างก็ควรไม่มีหน่วยเหมือนกันใช่หรือไม่ และจะสามารถแปลผลได้อย่างไร
- ตอบ** ไม่จำเป็น แต่หากองค์กรมีตัวชี้วัดที่มีหลายคุณค่า และมีการทำให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน (Normalize) แล้ว จึงจะไม่มีหน่วย ซึ่งสามารถทำได้หลายรูปแบบ หาก Normalize ทั้งตัวบน และตัวล่าง ก็จะไม่มียหน่วย และสามารถนำตัวเลขมาบวกกัน และหารตามสูตรได้เลย ทั้งนี้ การแปลผลคือการเปรียบเทียบตัวเลขแต่ละปี ซึ่งหากมีตัวเลขที่มากขึ้น ก็แสดงว่ามีประสิทธิภาพสูงขึ้น

๕. กรุณายกตัวอย่างการดำเนินงาน Eco-efficiency ในทางบริการ ที่เป็นองค์กรไม่ได้เกี่ยวข้อง กับด้านพลังงานหรือการผลิต

ตอบ ตัวอย่างของกรณีกลุ่มขนส่ง ตัวชี้วัดคุณค่า เช่น ระยะทางให้บริการ (กิโลเมตร) จำนวนการเดินทางของผู้โดยสารที่รับบริการ (คน-กิโลเมตร) หรือกลุ่มสาธารณสุขการ ตัวชี้วัดคุณค่า เช่น ปริมาณน้ำประปาจำหน่าย จำนวนผู้รับบริการ จำนวนครั้งการทำธุรกรรม การวัดความพึงพอใจ เป็นต้น

๖. ตัวชี้วัดด้านคุณค่าของกลุ่มพลังงาน ตัวปริมาณไฟฟ้าส่งผ่านระบบส่งขององค์กร ตัวชี้วัดนี้เป็นตัวชี้วัดที่ไม่อยู่ในการควบคุมที่องค์กรสามารถควบคุมการดำเนินการได้ เนื่องจากถูกควบคุมการเลือกผลิตไฟฟ้าจากโรงไฟฟ้าต่างๆ ด้วยหลักการ Merit Order ซึ่งเป็นหลักการที่คำนึงถึงราคาค่าไฟฟ้าที่ถูกสุด ไม่มีการรวมปัจจัยทางสิ่งแวดล้อม หรือต้นทุนสิ่งแวดล้อม ดังนั้น รัฐวิสาหกิจสามารถกำหนดตัวชี้วัดใหม่ที่เหมาะสมมากกว่าได้ (นอกเหนือจากที่ยกตัวอย่างในคู่มือ) ใช่หรือไม่

ตอบ ใช่ รัฐวิสาหกิจสามารถวิเคราะห์ข้อมูลการดำเนินงานขององค์กรและกำหนดตัวชี้วัดที่เหมาะสมกับบริบทองค์กรได้

๗. ตัวบนกับตัวล่างจะต้องสัมพันธ์กันหรือไม่ เช่น ตัวบนเป็นภารกิจหลักด้านใดด้านหนึ่ง ตัวล่างเป็น CFO ของภารกิจหลักนั้น

ตอบ ควรสัมพันธ์กัน ทั้งนี้ขอบเขตของ CFO อาจกว้างกว่า โดยเป็นภาพรวมทั้งองค์กร โดยแม้ว่าขอบเขตอาจกว้างกว่าตัวชี้วัดด้านคุณค่า แต่หากเป็นขอบเขตเดียวกันทุกปี เมื่อนำมาหาค่า Factor ก็สามารถแสดงให้เห็นถึงการปรับปรุงได้

๘. เกณฑ์การประเมินระยะที่ ๓ คู่มือหน้า ๔๐-๔๑ หมายความว่าต้องมีค่า Eco-efficiency ๒ ตัว ใช้หรือไม่ คือ ๑ เป็นตัววัดตามการวัดเดิมที่ต่อเนื่องมาจากปีที่ผ่านมา และ ๒ ตัววัดใหม่ตามคู่มือปี ๖๔ ใช้หรือไม่ทั้งนี้ ตัววัดที่ ๒ จะเป็นค่า EE baseline ใช้หรือไม่

ตอบ ใช่ เกณฑ์ระยะที่ ๓ รัฐวิสาหกิจวัดค่า Eco-efficiency ตัวเก่าด้วยการวัดค่า Factor และคำนวณค่า Eco-efficiency ขององค์กรตามหลักเกณฑ์การคำนวณค่าตัวชี้วัดด้านคุณค่าจากการดำเนินงาน และตัวชี้วัดด้านผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมที่ สคร. กำหนด ซึ่งถ้าจะเหมือนเดิมโดยสอดคล้องกับเกณฑ์อยู่แล้ว ก็ให้ยืนยันตัวเดิมได้ แต่มีโอกาที่จะแตกต่างจากเดิมเพราะแม้จะวัดด้วยก๊าซเรือนกระจก แต่ก็ไม่ได้ทำเต็มรูปแบบที่เป็นการประเมินคาร์บอนฟุตพริ้นท์ขององค์กร (Carbon Footprint for Organization : CFO) ที่รวมการประเมินก๊าซเรือนกระจกใน Scope ๓ การปล่อยก๊าซเรือนกระจกทางอ้อมอื่นๆ ดังนั้น อาจจะมีการยืนยัน โดยการปรับการคำนวณผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมให้สอดคล้องกับเกณฑ์ใหม่